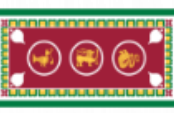

Z E O M

කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලය - මිනුවන්ගොඩ
மண்டல கல்வி அலுவலகம் - மினுவாங்கொட
Zonal Education Office - Minuwangoda

සුවේන් පෙරට

e ඉගෙනුම් පියස

මිනුවන්ගොඩ අධ්‍යාපන කලාපය

වාරය : 3 වන වාරය

ශ්‍රේණිය : 12 ශ්‍රේණිය

විෂයය : ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය

පාඩම : විදේශ වෙළෙඳාමේ උත්තතියට

ජාත්‍යන්තර සංගම් , වෙළෙඳ ගිවිසුම්

හා සංවිධානවල ක්‍රියාකාරිත්වය

දායක වන ආකාරය

ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය 12 ශ්‍රේණිය

නිපුණතාව 11: නිෂ්පාදිත බෙදාහැරීම සඳහා වෙළෙඳාම දායක වන අයුරු විමසයි.

නිපුණතා මට්ටම 11.6 : ජාත්‍යන්තර සංගම් , වෙළෙඳ ගිවිසුම් හා සංවිධානවල ක්‍රියාකාරීත්වය විදේශ වෙළෙඳාමේ උත්තතියට දායක වන ආකාරය විමසයි.

ජාත්‍යන්තර සංගම් , වෙළෙඳ ගිවිසුම් සංවිධානවල
ක්‍රියාකාරිත්වය විදේශ වෙළෙඳාමේ උත්තතියට දායක
වන ආකාරය

වෙළෙඳ කලාප

රටවල් කිහිපයක් විසින් බදු, තීරු ගාස්තු සහ වෙළඳාම පිළිබඳව
ගිවිසුමකට එළඹී කටයුතු කරන, නිදහස් වෙළෙඳ ප්‍රදේශයක් වෙළෙඳ
කලාපයක් (trade bloc) ලෙස හඳුන්වයි.

1. යුරෝපීය සංගමය **European Union(EU)**

යුරෝපයේ පිහිටි රටවල් 26 කින් මෙය සමන්විතය. 1957 දී යුරෝපීය
රටවල් 6 විසින් අත්සන් කරන ලද රෝම ගිවිසුම මගින් පිහිටුවන ලද
යුරෝපීය ආර්ථික ප්‍රජාව මෙහි මූලාරම්භයයි.

මෙහි සාමාජික රටවල් පොදු වෙළෙඳ ප්‍රතිපත්තියක්, කෘෂි හා ධීවර ප්‍රතිපත්තියක්, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තියක් පවත්වාගෙන යයි. 1999දී EU විසින් යුරෝ නමින් පොදු මුදල් ඒකකයක් හඳුන්වා දී ඇත.

EU සාමාජික රටවල්

- ඔස්ට්‍රියා
- බෙල්ජියම
- බල්ගේරියා
- පින්ලන්තය
- සයිප්‍රස්
- සෙච් රිපබ්ලික්
- ඩෙන්මාක්
- එස්ටෝනියා
- ප්‍රංශය
- අයිස්ලන්තය
- ලිතුවේනියා
- ලැට්වියා
- ජමර්නිය
- ලක්සම්බර්ග්
- ඉතාලිය
- නෙදර්ලන්තය
- පෝලන්තය
- ග්‍රීසිය
- පෘතුගාලය
- මෝල්ටා
- සොල්වේනියා
- හංගේරියාව
- ස්පාඤ්ඤය
- රුමේනියාව
- ස්වීඩනය

2. අග්නිදිග ආසියානු ජාතීන්ගේ සංවිධානය Association of South East Asian Nations(ASEAN)

අත පෙරදිග ආසියාවේ රටවල් දහයක දේශපාලනික හා ආර්ථික සහයෝගිතා සංගමය 1961 දී පිලිපීනය මැලේසියාව තායිලන්තය හා යන රටවල් තුනක් එක්ව පිහිටවූ අත පෙරදිග ආසියානු සංගමය මෙහි මූලාරම්භයයි. ඉහත රටවල් තුන 1967 දී ඉන්දුනීසියාව හා සිංගප්පූරුව සමග එකතුවී ආසියන් සංවිධානය පිහිටුවන ලදී.

ASEAN සාමාජික රටවල්

- පිලිපීනය
- ඉන්දුනීසියාව
- වියට්නාමය
- කාම්බෝජය
- මැලේසියාව
- සිංගප්පූරුව
- ලාඕසය
- තායිලන්තය
- බ්‍රූනායි
- මියන්මාරය

රටවල් අටේ කණ්ඩායම

ලෝකයේ ප්‍රධාන පෙළේ රටවල් 8ක් විසින් පිහිටුවා ගත් ජාත්‍යන්තර සංගමයකි.

G8 සාමාජික රටවල්

- ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය
- බටහිර ජමර්නිය
- කැනඩාව
- එක්සත් රාජධානිය
- ඉතාලිය
- රුසියාව
- ප්‍රංශය
- ජපානය

වෙළඳ ගිවිසුම :

රටවල් දෙකක් හෝ කිහිපයක් අතර යම් කාලපරිච්ඡේදයක් තුළ වෙළෙඳ ද්‍රව්‍ය හුවමාරු කර ගැනීම සඳහා ඇතිකරගන්නා එකඟතාවය වෙළඳ ගිවිසුම ලෙස හැඳින්වේ. රටවල් දෙකක් අතර ඇතිවන ගිවිසුම් දිවි පාර්ශවය ගිවිසුම් ලෙසත් රටවල් කීපයක් අතර ඇතිවන ගිවිසුම් බහුපාර්ශවය ලෙසත් හැඳින්වේ.

වෙළෙඳ ගිවිසුම් වලට නිදසුන්

- උතුරු ඇමරිකානු නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම
- දකුණු ආසියානු නිදහස් වෙළඳ කලාපය
- ආසියා පැසිපික් වෙළෙඳ ගිවිසුම

1) උතුරු ඇමරිකා නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම North American Free Trade Agreement (NAFTA)

ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය කැනඩාව හා මෙක්සිකෝව යන රටවල් තුන මෙහි සාමාජිකත්වය දරයි. මෙම රටවල් තුන අතර වෙළඳ බාධා ඉවත් කිරීම, තීරු බදු ඉවත් කිරීම, ශ්‍රමය හුවමාරු කර ගැනීම සම්බන්ධ කොන්දේසි ගිවිසුමෙහි ඇතුළත් වේ. මෙහි විශේෂ ලක්ෂණය වන්නේ ඉහත රටවල් 3හි නිෂ්පාදිත වලට පමණක් ගිවිසුම සීමා වීමයි.

වෙනත් රටක නිපදවූ භාණ්ඩ මෙම රටවල් 3 අතර හුවමාරු වීමේ දී තීරු ගාස්තු ක්‍රියාත්මක වේ. තීරු ගාස්තු නිදහස් වනුයේ ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය නිපදවන ලදී (Made in USA), කැනඩාවේ නිපදවන ලදී (Made in Canada) හෝ මෙක්සිකෝවේ නිපදවන ලදී (Made in Mexico) යනුවෙන් සඳහන් නිෂ්පාදිත සඳහා පමණි.

2) දකුණු ආසියානු නිදහස් වෙළඳ කලාපය South Asia Free Trade Area (SAFTA)

සාක් කලාපීය වෙළඳ සහයෝගීතාවය ව්‍යාප්ත කිරීමටත් දකුණු ආසියාව තුළ නිදහස් වෙළඳ ප්‍රදේශයක් ඇතිකර ගැනීමටත්, සාක් කලාපයේ රටවල ආර්ථික පිළිවෙත් ගෝලීයකරණයට අනුගත කිරීමටත්, ඇතිකරගත් එකගතාවයි.

2004 වර්ෂයේ ඉස්ලාමාබාද් හි පැවති දොළොස් වන SAARC සමුළුවේ දී මෙම ගිවිසුම් අත්සන් කරන ලදී.

සාක්(SAFTA) ගිවිසුමට එළැඹීමෙන් මෙම ගිවිසුමට එළඹී රාජ්‍යයන් අතර ආනයන සඳහා කිසිදු බාධාවකින් තොරව තීරු බදු ඉවත් කිරීම, වරාය හා ප්‍රවාහන පහසුකම් ඇති කිරීම, වෙළඳාමට සම්බන්ධ සේවා සැපයීම යනාදිය සම්බන්ධයෙන් සාමූහික එකගතාවයි.

3) ආසියා පැසිපික් වෙළඳ ගිවිසුම Asia Pacific Trade Agreement(APTA)

1975 වර්ෂයේ බැංකොක් ගිවිසුම නමින් ආරම්භ වූ මෙම ගිවිසුම 2005 නොවැම්බර් දෙවන දෙන සිට ආසියා පැසිපික් වෙළඳ ගිවිසුම යනුවෙන් නම් කරන ලදී. මෙහි සාමාජික රටවල් වනුයේ

- බංග්ලාදේශය
- චීනය
- ඉන්දියාව
- ලාඕසය
- මොංගෝලියාව
- ශ්‍රී ලංකාව
- දකුණු කොරියාව ය

ආසියා පැසිපික් කලාපයේ ඇති පැරණිම වරණිය වෙළඳ ගිවිසුම වන්නේ මෙම ගිවිසුමයි.

සාමාජික නොවන රටවලින් හාණ්ඩ හා සේවා ආනයනය කිරීමට වඩා සහනදායී ලෙස සාමාජික රටවලින් හාණ්ඩ හා සේවා ආනයනය කිරීමට හැකිවන පරිදි වෙළඳ බාධක හැකිතාක් අවම කරමින් සාමාජික රටවල් අතර ආර්ථික සංවර්ධනය වේගවත් කිරීම මෙම ගිවිසුමේ අරමුණු වේ.

ජාත්‍යන්තර සංවිධාන

විදේශ වෙළඳාමට එරෙහි වන තීරු බදු, විනිමය පාලන නීති රීති, රේගු නීති රීති වැනි විවිධ බාධා අවම කර ගැනීමට පිහිටුවාගෙන ඇති සංවිධාන ජාත්‍යන්තර සංවිධාන ලෙස හැඳින්වේ.

එවැනි ජාත්‍යන්තර සංවිධාන වලට නිදසුන්

- ලෝක වෙළඳ සංවිධානය(WTO)
- සාක් සංවිධානය(SAARC)
- ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව(ADB)
- ලෝක බැංකුව (IBRD)
- ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල(IMF)

1. ලෝක වෙළඳ සංවිධානය (WTO)

ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම ලිහිල් කිරීමට හා සුපරික්ෂණය සඳහා ස්ථාපිත කරන ලද ජාත්‍යන්තර සංවිධානයකි. 1995 ජනවාරි 1 දින ආරම්භ වූ මෙම සංවිධානය ගෝලීය මට්ටමින් ජාතීන් අතර වෙළඳ නීති රීති සම්බන්ධව කටයුතු කරයි. WTO හි ප්‍රධාන කාර්යාලය ස්විස්ට්ලර්න්තයේ ජිනීවා හි පිහිටුවා ඇත. වෙළඳාමේ ප්‍රවර්ධනය සඳහා ජාතීන් අතර සාකච්ඡා පැවැත්වීමට අවකාශ සැලසීමත්, වෙළඳ බාධා පහත හෙළීමත්, සාමාජික රටවල ජනතාවගේ සුභසාධනය නංවාලීමටත් WTO වල ප්‍රධාන ඉලක්කයයි.

2. දකුණු ආසියානු කලාපීය සහයෝගීතා සංගමය (SAARC)

දකුණු ආසියාතික රටවල් 8ක ආර්ථික හා දේශපාලනික සංගමයකි. 1985 දෙසැම්බර් මස 8 වන දින මෙම සංවිධානය ස්ථාපිත කරන ලදී.

SAARC සංවිධානයේ සහයෝගීතා කටයුතු ක්ෂේත්‍ර 5ක යටතේ සිදු වේ.

එනම්,

- කෘෂිකර්මාන්තය හා ග්‍රාමීය සංවර්ධනය
- විදුලි සන්දේශ, විද්‍යාව, තාක්ෂණය හා දේශගුණික විද්‍යාව
- සෞඛ්‍ය හා ජනගහන කටයුතු
- ප්‍රවාහනය
- මානව සම්පත් සංවර්ධනය

SAARC සාමාජික රටවල්

✓ ශ්‍රී ලංකාව	✓ නේපාලය
✓ ඉන්දියාව	✓ මාලදිවයින
✓ පාකිස්ථානය	✓ භූතානය
✓ බංග්ලාදේශය	✓ ඇෆ්ගනිස්ථානය

SAARC

3. ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව (ADB)

1966 දෙසැම්බර් 19 වනදා ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව ආරම්භ විය. පිලිපීනයේ මැනිලා නුවර මෙහි මූලස්ථානය පිහිටා ඇත.

වත්මානයේ රටවල් 67ක් මෙහි සාමාජිකත්වය ලබා ඇති අතර ඉන් රටවල් 48ක් ආසියා කලාපයෙන් ද රටවල් 5ක් පැසිෆික් කලාපයෙන් ද වේ.

සාමාජික රටවල සමාජයීය හා ආර්ථික සංවර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම මෙහි අරමුණ වේ. ඒ සඳහා සාමාජික රටවලට ණය හා ප්‍රතිපාදන සපයමින් එම රටවල දුප්පත්කම නැති කිරීමට මෙම බැංකුව කටයුතු කරයි.

4. ප්‍රතිසංස්කරණය හා සංවර්ධනය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර බැංකුව (ලෝක බැංකුව) International Bank for Reconstruction and Development (IBRD)

දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් විනාශයට පත් වූ යුරෝපා ආර්ථිකය ගොඩනැංවීම උදෙසා වූ බ්‍රෙටන් වුඩ්ස් (Bretton Woods) ගිවිසුම නමින් 1945 දෙසැම්බර් 27 දින ආරම්භ විය.

සංවර්ධනය වන රටවල දුප්පත්කම පහත හෙළීමේ අරමුණෙන් අරමුණින් එම රටවල සංවර්ධන වැඩසටහන සඳහා ණය සපයන බැංකුව ලෙස මෙම බැංකුව හඳුන්වයි.

තිරසාර සංවර්ධනය ක්‍රියාත්මක කිරීම හා දුප්පත්කම තුරන් කිරීම ලෝක බැංකුවේ ප්‍රධාන ඉලක්ක වේ.

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

5. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල International Monetary Fund (IMF)

මූල්‍ය හා තාක්ෂණික ආධාර ලබා දීමෙන් විනිමය අනුපාත හා ගෙවුම්ගේෂ නිරීක්ෂණය කිරීමෙන් ජාත්‍යන්තර සංවිධානය ලෙස IMF හැඳින්විය හැකිය. මෙහි ප්‍රධාන කාර්යාලය ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ වොෂින්ටන් නගරයේ පිහිටා ඇත.

මෙම ගෝලීය මූල්‍ය සහයෝගීතාව දියුණු කිරීම, මූල්‍ය ස්ථායීතාව සහතික කිරීම, ජාත්‍යන්තර වෙළඳාමට පහසුකම් සැලසීම, රැකිරක්ෂා පුළුල් කිරීම, තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනය හා දූෂ්පත්කම අඩු කිරීම අරමුණු කරගෙන ආරම්භ කර ඇත.

වෙළඳ සංගම්, වෙළඳ ගිවිසුම් හා ජාත්‍යන්තර සංවිධාන විදේශ වෙළඳාමට විවිධ බලපෑම් ඇති කරයි.

නිදසුන්:

- නිදහස් වෙළෙඳාමට එරෙහි තීරු බදු හා තීරු බදු නොවන බාධා ඉවත් වීම
- රටවල් අතර සහයෝගීතාව වර්ධනය වීම
- වෙළඳ ගිවිසුම් හරහා තම රටේ නිෂ්පාදන සඳහා ස්ථිර වෙළෙඳපොළක් හිමිවීම
- ස්ථිර මිලක් ලැබීම නිසා මිල උච්චාවචන වලින් අවාසි සිදු වීම
- අවම වීම සාමාජික සෑම රටකටම සමාන වරප්‍රසාද හිමි වීම
- ගෝලීය මූල්‍ය සහයෝගීතාව වර්ධනය වීම හා මූල්‍ය ස්ථායීතාව සහතික වීම
- රැකියා සහන ප්‍රචලිත වීම හා තිරසාර ආර්ථික සංවර්ධනය සහ දුෂ්පත්කම අඩු වීම

මනු/ නාලන්දා බාලිකා මධ්‍ය මහා විද්‍යාලය
ආචාර්ය ඩී. නිවා සහචන්ද්‍ර